

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av befolkningsdatalagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 februari 2005 en proposition med förslag till lag om ändring av befolkningsdatalagen (RP 277/2004 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Terhi Lehtonen och konsultativ tjänsteman Tuomo Kurri, inrikesministeriet
- chefsjurist Reijo Hyvönen, Folkpensionsanstalten
- utvecklingschef Juha Lempinen, Befolkningsregistercentralen
- kontaktchef Hannu Ramberg, Pensions-skyddscentralen

- kriminalinspektör Markku Ranta-aho, Centralkriminalpolisen
- överinspektör Berit Kiuru, Utlänningsverket
- överinspektör Kristiina Virmajoki, Skattestyrelsen
- häradsskrivare Lauri Haikarainen, magistraten i Helsingfors
- förvaltningschef Mikko Tähkänen, Kyrkostyrelsen
- lagfaret ecklesiastikråd Paavo Perola, Finlands ortodoxa kyrkostyrelse
- ordförande Jorma Viljanen, Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- Dataombudsmannens byrå
- Finlands Kommunförbund
- Jehovas vittnen
- Frikyrkan i Finland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att bestämmelser om Befolkningsregistercentralens databehandlingstjänster tas in i befolkningsdatalagen. Den nya serviceformen gör det möjligt att i anslutning till befolkningsdatasystemet tekniskt upprätthålla sådana uppgifter om personer och byggnader som hänförs till andra datasystem än befolkningsdatasystemet. Databehandlingstjänster ska i första hand erbjudas den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet och registre-

rade religiösa samfund, men kan även erbjudas myndigheter, offentligrättsliga samfund och samfund som handhar offentliga förvaltningsuppgifter. Tjänsterna kan tillhandahållas för att upprätthålla sådana uppgifter som servicemottagaren enligt lag har rätt till och som hänför sig till en person eller en byggnad som registrerats i befolkningsdatasystemet.

Bestämmelserna om registrering av uppgifter om utlänningar föreslås bli ändrade så att en i

Finland tillfälligt bosatt utlänning kan lämna sin anmälan för befolkningsdatasystemet antingen till magistraten eller en skattebyrå. Anmälningar kan också tas emot av Folkpensionsanstaltens byråer, om avtal om detta har ingåtts. Anmälningarna översänds till magistraten i utlänning-

ens bosättningskommun. Magistraten ska liksom för närvarande besluta om registrering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet samt om att ge utlänningen en personbeteckning.

Lagen avses träda i kraft senast den 1 april 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den föreslagna databehandlingstjänsten tillhandahålls av Befolkningsregistercentralen och går ut på att uppgifter som ingår i servicemottagarens datasystem tekniskt upprätthålls i anslutning till befolkningsdatasystemet. Förslaget har sin upprinnelse i frågan hur uppgifter om kyrkliga förrättningar ska upprätthållas när de inte längre förs in i befolkningsdatasystemet efter utgången av juni 2005. Lagförslaget begränsar servicen till upprätthållande av sådana uppgifter som en servicemottagare enligt lag har rätt att behandla och som hänför sig till en i befolkningsdatasystemet registrerad person eller byggnad. Tjänsten erbjuds i första hand den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet och registrerade religiösa samfund, men kan även tillhandahållas statliga och kommunala myndigheter, andra offentliggrättsliga samfund och samfund som handhar offentliga förvaltningsuppgifter för handhavandet av dessas lagfästa uppgifter. Servicen är uppbyggd utifrån principen om utlagda tjänster. Det bör observeras att de uppgifter som upprätthålls inom ramen för databehandlingstjänsten och uppgifterna i befolkningsdatasystemet rättsligt sätt hör till olika register. Servicemottagaren är registeransvarig för de uppgifter som upprätthålls inom ramen för databehandlingstjänsten och har direkta användarrättigheter till dem. Den föreslagna lagen skapar enligt utskottets mening lämpliga förutsättningar att avtala om och sköta databehandlingen av uppgifter om kyrkliga förrättningar. Förslaget ökar också befolkningsdatasystemets användbarhet och främjar sam användning av registren. Genom databehandlingstjänsten slipper man överlappande system och överfö-

ringar och uppdateringar i och mellan olika datasystem. Tjänsten antas förbättra datasäkerheten men också generera besparingar.

I propositionen föreslås också bestämmelser om att utlänningar som tillfälligt vistas i Finland ska kunna lämna sin anmälan för befolkningsdatasystemet till magistraten, till en skattebyrå eller, om Befolkningsregistercentralen ingått ett i lagen avsett avtal med Folkpensionsanstalten, till någon av Folkpensionsanstaltens byråer. Redan nu tillåter befolkningsdatalagen att en utlänning som vistas tillfälligt i Finland registreras i befolkningsdatasystemet och ges en personbeteckning. Men för att registreringen ska kunna ske måste personen i fråga själv besöka den behöriga magistraten. Ambitionen med propositionen är att effektivisera nuvarande praxis med samarbete mellan de nämnda myndigheterna när det gäller insamling av uppgifter och att öka platserna där anmälningar tas emot. Utskottet vill påpeka att det fortfarande är den behöriga magistraten som beslutar om de registreringar en anmälan föranleder och beviljar personbeteckning.

Om en utlänning som tillfälligt vistas i Finland lämnar in sin anmälan till någon annan myndighet än magistraten i bosättningskommunen, samlas bara de basala personuppgifterna in, inklusive datum när den tillfälliga vistelsen inleddes och upphör. Dessutom ska han eller hon uppges andra i lagen föreskrivna uppgifter som magistraten behöver för sitt beslut om registrering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet. Dessa uppgifter är datum för inflyttning till landet, vistelsens längd och orsaken till att uppgifterna ska registreras i befolkningsdatasystemet. Utskottet påpekar att om en utlänning behöver få

in andra uppgifter i befolkningsdatasystemet än de basala personuppgifterna, ska han eller hon uppmanas att vända sig till magistraten i bosättningskommunen. Likaså ska en utlänning som vill ha hemkommun i Finland alltid vända sig till magistraten i bosättningskommunen.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Det krävs numera allt mer för att kunna bevisa att vistelsen i landet är laglig, att det existerar ett godtagbart resedokument och att identiteten är den rätta, påpekar utskottet. Därför bör utlänningsmyndigheterna och magistraterna intensifiera sitt samarbete bl.a. när det gäller att klarlägga identiteten. I och med att skattebyråerna och FPA-byråerna härnäst får ta emot anmälningar behövs det mer utbildning, information, anvisningar och annat samarbete kring dessa frågor.

När befolkningsdatalagen genomgår en total översyn gäller det att noga utreda vilka behov det finns att förbättra registreringen av utlänningar. I den genomgripande genomgången får inte heller en ändring av lagen om hemkommun avseende utlänningsmöjlighet att få hemort

glömmas bort. När man utreder frågor med anknytning till registrering av utlänningar bör man särskilt koncentrera sig på situationer där en utlännings identitet inte kan fastställas tillförlitligt och på bedömningen av om en utlänning uppehåller sig i landet permanent eller tillfälligt. Andra frågor som kräver uppmärksamhet är övervakningen av att skyldigheten att lämna uppgifter iakttagas samt eventuella missbruk av personbeteckning. De myndigheter som tar emot ansökningar behöver få bättre kunskaper och bättre teknisk apparatur för att kunna avslöja dokumentförfälskningar och falska dokument. När befolkningsdatalagen ses över i sin helhet bör också de erfarenheter vägas in som den nu föreslagna modellen för uppgiftsinsamling genererar.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 17 mars 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Esko Kurvinen /saml
Kari Kärkkäinen /kd

Rosa Meriläinen /gröna
Lauri Oinonen /cent
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd
ers. Petri Salo /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.